

APEL PUBLIC privind tentativa de uzurpare a puterii de stat de un grup de deputați în parlamentul Republicii Moldova | Platforma Națională a FSC din PaE

Constituția Republicii Moldova este Legea Supremă a statului. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică;

Facem apel către Parlamentul Republicii Moldova și alți actorii politici să se abțină de la atacuri la adresa Curții Constituționale și a judecătorilor, căci periclitează statul de drept. Constituția Republicii Moldova este legea supremă a societății și a statului, a cărei respectare este o axiomă, iar deciziile Curții Constituționale, inclusiv avizul

menționat supra, sunt definitive și nu pot fi supuse niciunei căi de atac.

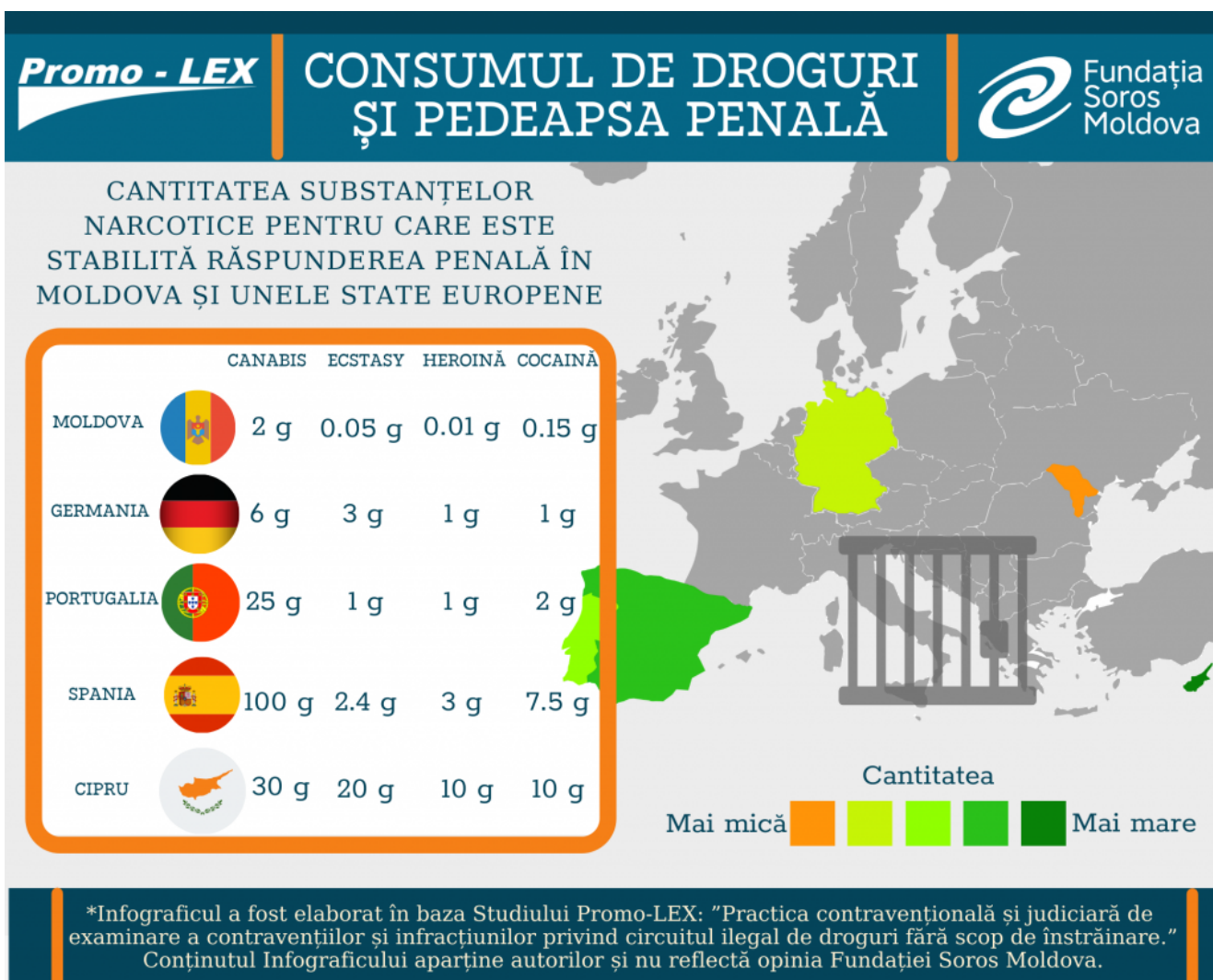
Constatăm că acțiunile întreprinse de majoritatea parlamentară prin aprobarea Hotărârii Parlamentului privind retragerea votului de încredere dnei Domnica Manole, Președinte și judecător al Curții Constituționale sunt contrare Constituției, Legii privind Curtea Constituțională, Hotărârii Curții Constituționale nr. 8/2013 și constituie toate elementele constitutive ale uzurpării puterii de stat. În același timp, aprobarea în aceeași zi, la diferența de o oră a unei Hotărâri a Parlamentului prin care este numit în funcție un alt judecător la Curtea Constituțională, fiind cunoscute cu bună știință cerințele privind modul de revocare a mandatului unui judecător la Curtea Constituțională, demonstrează intenția majorității parlamentare de uzurpare a puterii de stat.

Susținem decizia Președintelui Republicii Moldova de a convoca Consiliul Suprem de Securitate pentru a fi discutate și luate acțiuni imediate de autoritățile competente care se impun pentru curmarea acțiunilor ilegale împotriva Constituției și puterii de stat.

Solicptăm Procurorului General să întreprindă acțiunile necesare pentru a asigura respectarea legii și curmarea acțiunilor ilegale din partea majorității Parlamentului. Considerăm că acțiunile majorității parlamentare constituie elemente constitutive ale infracțiunii de uzurpare a puterii de stat prevăzute de articolul 339 din Codul Penal.

Facem apel către partenerii de dezvoltare și misiunile diplomatice acreditate în Republica Moldova, Consiliul Europei și delegației Uniunii Europene în Republica Moldova să reacționeze prompt la aceste acțiuni de uzurpare a puterii în stat și de încălcare flagrantă a Constituției Republicii Moldova, în special în partea ce ține de independența Curții Constituționale.

Consumul de droguri și pedeapsa penală

Stabilirea prin Lista substanțelor narcotice (<https://bit.ly/3sDGavS>) a unor proporții prea mici la calificarea faptelor penale, facilitează tragerea la răspundere penală preponderent a consumatorilor de droguri și diminuează eficiența luptei contra traficului de droguri și a traficantilor.

Analiza comparativă a situației din Republica Moldova cu situația din alte state europene, care au adoptat politici

progresive în domeniul prevenirii și combaterii traficului ilicit de droguri, relevă faptul că, în majoritatea statelor europene, cantitățile pentru tragere la răspundere penală sunt cu mult mai mari. Dezvoltarea unor politici naționale orientate spre decriminalizarea infracțiunilor minore asociate consumului de droguri, este o tendință globală, care are drept scop creșterea capacității statelor de a oferi servicii orientate spre suportul (reabilitare și tratament) consumatorilor de droguri, reeducarea acestora, și nu pe încarcerarea lor.

Mai multe detalii găsiți în Studiul "Practica contravențională și judiciară de examinare a contravențiilor și infracțiunilor privind circuitul ilegal de droguri fără scop de înstrăinare."

<https://bit.ly/3dGLDm7>

Acest Infografic este realizat de Asociația Promo LEX, în cadrul proiectului "Promovarea politicilor publice echitabile în raport cu problemele persoanelor dependente de droguri în Republica Moldova" susținut financiar de Departamentul Sănătate Publică al Fundației Soros Moldova.

[Podcast] PUNCT pe URĂ Arta urbană și discursul de ură

În contextul unui manifest online al actorilor din Republica Moldova cu mesajul #avem nevoie de artă, discuția despre nivelul de cultură și educație, mai ales în pandemie, devine din ce în ce mai importantă.

În Moldova, unii critică arta urbană pe care o consideră un act de vandalism. În același timp, puțini reacționează atunci când Cimitirul Evreiesc este vandalizat. În Italia, odată cu începutul pandemiei, tot mai multe mesaje rasiste au apărut pe pereții clădirilor din Roma, iar artiștii au utilizat arta urbană pentru a combate acest tip de discurs.

În episodul nr. 2 al podcast-ului PUNCT pe URĂ. discutăm cu Victoria Gămurari, avocată și Radu Dumbravă, pictor, despre ce este totuși arta urbană și ce este un act de vandalism? Când cel din urmă devine parte a unei infracțiuni motivată de prejudecată? Și putem oare combate imensa cantitate de discurs de ură cu puțină cultură pe care o avem?

Poți asculta acest episod în [#anchor.fm](#), [#googlepodcasts](#) sau [#spotify](#).

Acest podcast este realizat de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al [Fundației Soros Moldova](#).

A fost deținut arbitrar și ilegal 17 zile în penitenciar. Statul obligat să achite suma de 38.000 lei

La 14 aprilie 2021 Curtea Supremă de Justiție a emis o Încheiere pe cauza unui bărbat deținut ilegal și arbitrar în instituția penitenciară, fiind respins recursul Ministerului Justiției. Pe acest caz, Statul este obligat să achite reclamantului suma de 38.000 lei sub formă de prejudiciu moral și material.

Asociația Promo-LEX a reprezentat în instanțele naționale un reclamant care a solicitat prin acțiunea sa de a îi fi constatată încălcarea prevederilor art. 5 al CEDO (Dreptul la libertatea și siguranța persoanei). Acesta s-a plâns ca a fost privat de libertate timp de 17 zile în instituția penitenciară. Penitenciarul a refuzat să-l elibereze pe

reclamant de la executarea pedepsei închisorii imediat din data pronunțării încheierii judecătorești privind liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen.

Pentru detenția ilegală și arbitrară, reclamantul a adresat instanței de judecată o acțiune civilă. În cererea sa, reclamantul a solicitat recuperarea prejudiciului moral și material cauzat din contul statului. Reclamantul a solicitat instanței de judecată aplicarea directă a Convenției în cazul său, din motivul lipsei unor norme speciale în legislația națională care ar fi aplicabile în situații similare.

Judecătoria Chișinău sediul Centru, la date de 20 februarie 2020, a admis acest capăt de cerere și a constatat încălcarea dreptului reclamantului la libertate pentru o perioadă de 17 zile. Pentru compensarea prejudiciului adus, a fost acordat suma de 3952,50 lei, prejudiciu material, și suma de 34000 lei prejudiciu moral, ceea ce constituie echivalentul a 2000 lei pentru fiecare zi de detenție ilegală. Instanța corect a stabilit momentul când urma să fie liberat din penitenciar reclamantul. Potrivit hotărârii judecătorești, *"instanța de judecată constată că, contrar prevederilor menționate supra, în partea dispozitivă a încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 28 iunie 2019 nu este indicată dispoziția eliberării imediate a reclamantului Obneavco Vladimir, motiv din care administrația Penitenciarului nr. 9 – Pruncul nu a liberat din detenție reclamantul în ziua pronunțării încheierii respective, acesta fiind eliberat la data de 15 iulie 2019, adică peste 17 zile din momentul pronunțării încheierii din 28 iunie 2019, fapt care este unul inadmisibil și lezează grav drepturile și interesele reclamantului"*. Hotărârea poate fi accesată [aici](#).

Hotărârea a fost contestată de către partea pârâtă, dar a fost menținută de Curtea de Apel Chișinău. În motivarea Deciziei din 6 octombrie 2020, Curtea de Apel Chișinău, a constatat: *"s-a stabilit cu certitudine că, reclamantul/intimat a fost privat ilegal de libertate pe o perioadă de 17 zile, ceea ce*

la rândul său constituie o încălcare a dreptului la libertate garantat de Constituția Republicii Moldova la art. 25, precum și de art. 5 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, care statuează că orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță". Decizia poate fi accesată [aici](#).

La data de 14 aprilie 2021 Curtea Supremă de Justiție a declarat inadmisibil recursul depus de Ministerul Justiției, în acțiunea reclamantului, reprezentat de avocata Asociației Promo-LEX, împotriva Ministrului Justiției, privind constatarea încălcării dreptului la libertate, repararea prejudiciului material și moral. Încheierea poate fi accesată [aici](#).

Potrivit avocatei Promo-LEX, Victoria Gamurari: Hotărârea instanțelor naționale este importantă din perspectiva aplicării directe a Convenției Europene a Drepturilor Omului, cât și interpretării corecte a momentului în care urmează a fi puse în executare Încheierile judecătorilor de instrucție privind aplicarea instituției liberării condiționate de pedeapsă penală înainte de termen. Aceste Încheieri judecătorești sunt executorii imediat din momentul pronunțării. Este îmbucurător faptul că compensația morală acordată instanțele naționale corespunde sumelor decise de CtEDO în cauze similare.

În cazurile de încălcare a prevederilor art. 5 al Convenției și acordarea compensațiilor pentru încălcarea acestui drept, Republica Moldova tinde să acorde sume mici care nu corespund suferințelor cauzate reclamantilor. O imagine mai amplă asupra acestui fenomen este desfășurată în Studiul privind respectarea Articolului 5 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale de către Republica Moldova (2018). **Acesta poate fi accesată integral [aici](#).**

Exemple de Hotărâri ai Curții în cazul acordării

compensațiilor pentru termenul de detenție ilegală:

Denumirea cauzei	Termenul detenției ilegale	Compensația acordată de instanțele naționale	Compensația acordată de CtEDO
Cauza Grecu v. Republica Moldova (nr. 51099/10, 30 mai 2017)	1 zi	3.200 Euro	11.800 Euro
Mătășaru și Savițchi v. Republica Moldova (nr. 43038/13, 10 iulie 2018)	6 ore 45 min. (ambii reclamânți) 4,5 ore (primul reclamant) 6 ore (primul reclamant)	900 Euro (primul reclamant) 270 Euro (al doilea reclamant)	8000 Euro
Cucu și alții v. Republica Moldova (nr. 7753/13, 75188/13 și 76511/14, 10 iulie 2018)	10 zile (primul reclamant) 7 zile (al doilea reclamant) 9 zile (al 3 reclamant)	835 Euro suplimentar 625 Euro (primul reclamant) 428 Euro suplimentar 444 Euro (al doilea reclamant) 317 Euro (al 3 reclamant)	4000 Euro pentru fiecare reclamant în parte
Cauza Pașa v. Republica Moldova (nr. 50473/11, 15 mai 2018)	1 lună	–	5000 Euro

Pentru mai multe detalii, apălați:

Victoria Gamurari,

Avocată, Asociația Promo-LEX,

Tel: (022) 450024; GSM: 069004011,

E-mail: victoria.gamuarari@promolex.md

**Rata populației penitenciare
din Republica Moldova este cu
peste 25% mai mare decât
media europeană**

TOTAL DEȚINUȚI LA 1 IANUARIE 2020

6716

5598

CONDAMNAȚI
DEFINITIV

1118

FĂRĂ SENTINȚĂ
DEFINITIVĂ

BĂRBAȚI - 6310

FEMEI - 406

DEȚINUȚI LA 100 MII LOCUITORI (01.01.2020)

166.5

MOLDOVA

263.8

GEORGIA

219.7

LITUANIA

103.2

MEDIA
EUROPEANĂ

TENDINȚE ALE RATEI POPULAȚIEI PENITENCIARE (LA 100 MII LOCUITORI)

	MOLDOVA	GEORGIA	LITUANIA
2010	180	2010 533.9	2010 282.8
2014	201.4	2014 227.9	2014 305
2018	215.2	2018 252.2	2018 234.9
2020	166.5	2018 263.8	2018 219.7

DECESE ÎN PENITENCIARE PE PARCURSUL ANULUI 2019

	MOLDOVA	LITUANIA	GEORGIA
TOTAL DECESE	36	24	9
RATA DECESELOR LA 10 MII DEȚINUȚI	53.6	39.1	9.2
RATA SINUCIDERILOR LA 10 MII DEȚINUȚI	11.9	11.4	1

SUMA MEDIE PENTRU ÎNȚREȚINEREA UNUI DEȚINUT (PE ZI)

	9,7 EURO	133.7 EURO
MOLDOVA	12.6 EURO	MEDIA EUROPEANĂ
GEORGIA	30 EURO	
LITUANIA		

VÂRSTA MEDIE A DEȚINUȚILOR

	35 ANI	37.7 ANI
MOLDOVA	44 ANI	MEDIA EUROPEANĂ
GEORGIA	37 ANI	
LITUANIA		

Consiliul Europei a publicat la 8 aprilie 2020 raportul anual SPACE (Statisticile penale anuale privind populațiile penitenciare pentru anul 2020). Raportul poate fi accesat [aici](#).

Potrivit Raportului, În Republica Moldova, cât și în Turcia, Federația Rusă, Georgia, Lituania, Azerbaidjan, Republica

Cehă, Polonia, Republica Slovacă, Estonia, Letonia, Muntenegru, Albania, Ungaria, Serbia, Malta, rata populației penitenciare la 100.000 de locuitori este foarte înaltă. Aceasta este cu peste 25% mai înaltă decât valoare medie europeană.

Numărul deținuților și a populației penitenciare la 31 ianuarie 2020 în Republica Moldova este de 6716 persoane. Rata standardizată este de 166,5 deținuți la 100.000 de locuitori. În 2020 populația penitenciară a scăzut cu 15,5% în comparație cu anul 2019.

Din 2010 până în 2020, în Republica Moldova rata standardizată a populației penitenciare semnaleză cifre fluctuante, însă din 2016 se înregistrează o scădere treptată a populației penitenciare în Republica Moldova.

Comparativ cu state membre al Consiliului Europei, cu o populație similară, cum ar fi Georgia și Lituania, rata populației penitenciare în Republica Moldova este mai mică. La 31 ianuarie 2020, în Georgia populația penitenciară este de 9806, iar în Lituania 6138 de persoane.

Suma medie pentru întreținerea unui deținut pe zi în Republica Moldova este de 9,7 Euro. Această sumă este cu mult mai mică, decât în Georgia care este de 12,6 Euro sau Lituania care este de 30 Euro.

Vârsta medie de persoanelor deținute în Republica Moldova este de 35 de ani. În timp ce în Georgia este de 44 ani, iar în Lituania de 37.

În 2020 sunt 406 de femei aflate în custodia statului, ceea ce constituie 6% din populația totală a penitenciarelor din Republica Moldova. În Georgia, unde populația penitenciară de gen feminin este de 391 persoane, adică 4% din totalul populației. Iar Lituania are o populație penitenciară de gen feminin în număr de 288, ceea ce constituie 4,7% din totalul populației penitenciare.

Pe parcursul anului 2020, în penitenciarele Republicii Moldova au decedat 36 de persoane. În penitenciarele din Lituania, numărul deceselor a ajuns la 29 persoane. Iar Georgia înregistrează un număr mult mai mic de decese în penitenciar

în anul 2020, de doar 9 persoane.

Raportul SPACE I 2020 conține informații la nivel de țară privind populația instituțiilor penitenciare din statele membre al Consiliului European. Acesta a fost făcut public la data de 11 aprilie 2021.

Raportul reflectă și starea de fapt în penitenciarele din Republica Moldova.

Dragi Prieteni, Asociația Promo-LEX vă invită la un protest de solidaritate online

La 17 aprilie 2015, "KGB-ul" de la Tiraspol (pretinsul minister de securitate de la Tiraspol) a publicat o declarație prin care a anunțat despre faptul pornirii unei "anchete penale" împotriva membrilor Asociației Promo-LEX și aplicarea împotriva acestora a "măsurilor speciale de investigații". Drept consecință, până în prezent, accesul liber și necondiționat în regiunea transnistreană, continuă să fie interzis pentru membrii Asociației Promo-LEX.

<https://bit.ly/3wZBJPt>

Pe parcursul ultimilor 6 ani, organizațiile societății civile naționale, dar și o serie de organizații internaționale pentru apărarea drepturilor omului, și-au exprimat îngrijorarea privind preținsele "proceduri penale" inițiate de către "KGB-ul" local împotriva membrilor Promo-LEX. Or, acțiunile administrației de facto împiedică exercitarea dreptului la libertatea de exprimare și desfășurarea activităților de

monitorizare și apărare a drepturilor omului în stânga Nistrului. Mai mult, comportamentul abuziv al administrației de la Tiraspol s-a răsfrânt recent și împotriva altor organizații ale societății civile, inclusiv cele de mass-media.

Între timp, autoritățile R. Moldova au fost încurajate să întreprindă măsuri prompte în vederea asigurării accesului liber pentru organizațiile de drepturile omului în regiunea transnistreană, și desfășurarea activităților într-un mediu sigur și favorabil. Cu regret, situațiile produse în ultimii ani, demonstrează că spațiul societății civile este tot mai restrâns, iar organizațiile și grupurile de inițiativă sunt reduse la tăcere imediat de către administrația de facto a regiunii transnistrene.

În acest context, Asociația Promo-LEX dă start astăzi unui protest online, prin intermediul căruia solicită repetat autorităților R. Moldova, dar și celorlalți subiecți din formatul de negocieri 5+2, misiunilor diplomatice, să depună eforturi suplimentare în vederea protecției și accesului liber al apărătorilor drepturilor omului în stânga Nistrului.

Doar împreună putem combate fenomenul impunității și promova drepturile omului pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

**NOTĂ DE POZIȚIE Interzicerea
întreunirilor publice de către
Comisia pentru Situații**

Excepționale este nejustificată, disproporționată și abuzivă

[Asociația Promo-LEX](#) și [CPR Moldova](#)

- Cer Comisiei pentru Situații Excepționale să-și revizuiască Decizia nr. 1 din 01.04.2021 și să anuleze interzicerea desfășurării întrunirilor publice.
 - Recomandă ca toate deciziile ulterioare referitoare la restricționarea dreptului la libertatea întrunirii în timpul pandemiei de COVID-19 să fie luate pe baza unei analize atente și argumentate a circumstanțelor de fapt și a impactului pe care l-ar putea genera.
-

În data de 30.03.2021 în cadrul ședinței Guvernului în exercițiu s-a anunțat despre faptul că a fost adoptată propunerea de a înainta Parlamentului Republicii Moldova proiectul de hotărâre cu privire la instituirea stării de urgență în legătură cu starea epidemiologică din țară și numărul mare de infectări de COVID-19.

În data de 31.03.2021, Comisia juridică numiri și imunități a Parlamentului a aprobat raportul la proiectul de Hotărâre privind declararea stării de urgență pe teritoriul Republicii Moldova, în perioada 1 aprilie – 30 mai 2021. Comisia a examinat proiectul de Hotărâre la inițiativa deputaților PSRM Vasile Bolea, Alla Dolință și Alexandr Suhodolski.

După scurte dezbateri în plen, Parlamentul a votat Hotărârea cu majoritatea de voturi, astfel fiind instituită pentru perioada 1 aprilie – 30 mai 2021 stare de urgență. Potrivit [HP](#)

[nr. 49 cu privire la instituirea stării de urgență](#) art. 2 al. 5 – *pe perioada stării de urgență, Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova va emite dispoziții în vederea interzicerii desfășurării adunărilor, manifestațiilor publice și a altor acțiuni de masă.*

În data de 01.04.2021 Comisia pentru Situații Excepționale, a adoptat Dispoziția nr. 1 prin care a reiterat interdicțiile impuse anterior prin Hotărârile CNESP. *Inter alia*, în punctul 6 a Dispoziției CSE se menționa că: *se interzice desfășurarea adunărilor, întrunirilor, manifestațiilor publice, mitingurilor și a altor acțiuni de masă.*

Această prevedere efectiv suspendă dreptul constituțional al cetățenilor la libertatea întrunirilor (articolul 40 din Constituția Republicii Moldova) pe durata perioadei de urgență – 60 de zile calendaristice – fără o fundamentare suficientă și cu riscul de a afecta disproporționat libertățile civile și politice ale cetățenilor. Considerăm această prevedere nejustificată și abuzivă din următoarele considerente:

1. ***Interdicția are un caracter ilegal, arbitrar și neuniform.*** Potrivit tratatelor internaționale din domeniul drepturilor omului la care este parte Republica Moldova, inclusiv Pactul Internațional cu privire Drepturile Civile și Politice și Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, exercițiul dreptului la libertatea întrunirilor nu poate fi supus decât restricțiilor conforme cu legea, să fie proporționale și trebuie să fie necesare într-o societate democratică. Prevederi similare se conțin în Articolul 54 din Constituția Republicii Moldova. Potrivit Raportului Raportorului Special pentru dreptul la întrunire și asociere se menționează că acțiunile de prevenire a răspândirii COVID-19 nu pot fi utilizate pentru limitarea drepturilor omului. Autoritățile [trebuie să respecte dreptul la întrunire](#) chiar și în timpul pandemiei de

COVID-19.

Deși aparent urmărește un scop legitim – prevenirea răspîndirii virusului SARS-CoV-2 – nu există o fundamentare a *necesității* acestei măsuri în forma în care a fost adoptată. La baza adoptării acestei interdicții absolute nu stă nici o analiză sau opinie consolidată a autorităților publice. Instituțiile publice nu au adus dovezi că întrunirile pașnice din perioada pandemiei ar fi condus la proliferarea infecției, sau că restricțiile anterioare – limitarea numărului de participanți, obligativitatea distanței sociale (fizice) între persoane de minim 1 metru, purtarea măștii și sancțiunile pentru nerespectarea restricțiilor – nu ar fi suficiente pentru controlul riscurilor de sănătate pe durata întrunirilor.

2. *Interdicția nu este necesară și nici proporțională.* În loc să interzică în totalitate întrunirile, autoritățile ar trebui să continue să reglementeze aspectele cu risc sporit ale acestora. Astfel, întrunirile în aer liber, într-un loc spațios, cu păstrarea distanței dintre participanți și de o durată scurtă ar corespunde standardelor de sănătate publică recunoscute de experții din domeniu. Interzicerea inclusiv a manifestațiilor care întrunesc aceste condiții este disproporționată scopului legitim urmărit.

Reieșind din aceleași considerente privind riscurile de infectare cu SARS-CoV-2, autoritățile ar trebui să restricționeze mai ales activitățile publice care au loc în încăperi, fără respectarea distanței fizice, care atrag mulți participanți sau sunt îndelungate. Din acest punct de vedere, Dispoziția nr. 1 din 01.04.2021 nu reglementează expres întrunirile religioase care au loc în interiorul lăcașelor de cult și nu explică dacă prevederea generală de la punctul 6 se răsfrânge și asupra acestei categorii de întruniri. La fel, Dispoziția nu interzice adunările din centrele comerciale, transportul public, întrunirile religioase în spații închise

care implică mult mai multe persoane într-un ritm mult mai intens și deci cu un risc de infectare sporit. Pe lângă aceasta, la punctul 5.3. dispoziția permite „ședințele, întrunirile, reuniunile; profesionale cu prezența fizică a persoanelor... cu limitarea numărului de participanți reieșind din normativul 4 m² per persoană din suprafața utilă a încăperii [care să dureze] nu mai mult de 60 min”. Restricțiile în vigoare, permit de asemenea continuarea activității comerciale asociate cu prezența unui număr mare de persoane – cum ar fi permiterea activității piețelor cu respectarea măsurilor anti-Covid. Considerăm, că o abordare similară orientată spre limitarea riscurilor și nu interzicerea în totalitate e posibilă și în cazul întrunirilor pașnice în sensul Legii privind întrunirile.

3. Interdicția are impact disproporționat asupra libertăților civile și politice.

Deși formulată în termeni generali, în redacția actuală, interzicerea adunărilor, întrunirilor, manifestațiilor publice, mitingurilor și a altor acțiuni de masă poate afecta disproporționat drepturile civile și politice ale cetățenilor. În condițiile crizei, sanitare, politice și economice, o astfel de restricție poate fi interpretată ca un instrument de a împiedica manifestarea pozițiilor și opiniilor critice și de protest împotriva guvernului și comportă un risc mare de abuz în sensul cenzurării opiniilor care nu sunt agreate de autorități.

Pentru a atinge efectul scontat – de a limita numărul infectărilor și a descărca sistemul de sănătate – restricțiile adoptate de autorități trebuie să fie sistematice, necontradictorii și bazate pe argumente științifice. Considerăm că interzicerea în totalitate a întrunirilor pașnice pe durata stării de urgență nu corespunde acestor criterii, limitează excesiv drepturile cetățenilor și sunt disproporționate.

Nota de Poziție în formt PDF, poate fi accesată [aici](#).

Fost "milițian" din regiunea transnistreană condamnat definitiv pentru răpirea și torturarea unui cuplu din raionul Florești

La 8 aprilie 2021, [Curtea de Apel Bălți](#) a menținut sentința

Judecătorei Soroca, prin care Andrei Samonii, fost "milițian" din regiunea transnistreană, a fost condamnat la 15 ani de detenție pentru violare de domiciliu, răpire și acte de tortură în privința a doi locuitori din raionul Florești.

Amintim că în noaptea de 8 spre 9 aprilie 2015, Andrei Samonii, alături de alți "milițieni" din regiunea transnistreană au răpit din propria locuință un cuplu din s. Vertiujeni r. Florești (teritoriu controlat de autoritățile constituționale). Aceștia au fost târâți noaptea, pe drumul pietruit din sat, băgați într-o luntre și transportați în stânga Nistrului la "comisariatul de miliție din or. Camenca". Acolo victimele au fost bătute cu bestialitate, plasate în izolatorul de detenție preventivă și învinuite de furtul a doi iepuri.

Cei doi concubini au fost deținuți ilegal până la 12 aprilie 2015. Doar datorită intervenției autorităților constituționale, aceștia au avut posibilitatea de a se întoarce acasă. Expertiza medico-legală, efectuată după eliberarea victimelor a stabilit numeroase traumatisme fizice pe corpurile acestora, în același timp au fost constatate consecințe psiho-emoționale, ca urmare a presiunilor la care au fost supuse victimele în timpul detenției ilegale. Suplimentar, cele două victime au fost nevoite să treacă și un curs de reabilitare în cadrul Centrului de Reabilitare a Victimelor Torturii "Memoria", care a eliberat și o expertiză în acest sens, luată ca probă în cadrul dosarului penal.

La 5 august 2020, prin [sentința Judecătorei Soroca \(sediul Central\)](#), Andrei Samonii a fost condamnat la 15 ani privațiune de libertate pentru infracțiunile de violare de domiciliu, răpire și acte de tortură. Instanța de judecată a admis integral acțiunea civilă și a dispus încasarea în beneficiul celor două victime a sumei de 20 000 euro cu titlu de prejudiciu moral.

Sentința Judecătorei a fost contestată de către inculpat,

care a solicitat achitarea sa. La 8 aprilie 2021 Curtea de Apel Bălți a respins apelul inculpatului și a menținut fără modificări sentința contestată. Decizia este definitivă și executorie, dar cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție.

Potrivit Avocatul Asociației Promo-LEX, Pavel Cazacu, "Această sentință este un precedent judiciar valoros și o premieră pentru victimele torturii din regiunea transnistreană. În același timp, acest caz demonstrează că autoritățile Republicii Moldova dispun de pârghii și posibilități legale pentru a finaliza procedurile penale, și de a pedepsi corespunzător persoanele vinovate de comiterea unor abuzuri grave, chiar dacă sunt domiciliat pe teritoriul necontrolat de autoritățile constituționale".

În contextul în care în anul 2020 au fost documentate mai multe cazuri de răpire comise de către reprezentanții structurilor de securitate din regiunea transnistreană, Asociația Promo-LEX îndeamnă repetat autoritățile constituționale să depună eforturi suplimentare în scopul de a investiga în mod eficient cauzele penale deschise pe fapte de răpire și/sau privațiune ilegală de libertate. Or, doar o investigare eficientă și tragerea la răspundere a persoanelor vinovate de comiterea abuzurilor grave poate eradica fenomenul impunității în regiunea transnistreană a Republicii Moldova.

Apel comun în contextul comemorării victimelor din 7

Aprilie 2009

În acest an, marcăm 12 ani de la evenimentele tragice din 7 aprilie 2009, când peste 600 de persoane au fost maltratate, reținute și bătute cu cruzime, nu au beneficiat de o justiție independentă și echitabilă, au fost deținute în condiții inumane, fără apă și mâncare. În acele zile de groază, cel puțin cinci persoane și-au pierdut viața în condiții suspecte. Totuși, statul și-a asumat doar un singur deces.

Organizațiile semnatare consideră dosarul „7 aprilie 2009” unul EȘUAT. Toate persoanele cu funcție de răspundere au fost achitate sau scoase de sub urmărire penală. Toți tortionarii au scăpat basma curată.

Reamintim că Procuratura a înregistrat și examinat 108 sesizări cu privire la infracțiuni comise de factori de decizie și ofițeri de poliție pentru abuzurile comise. În 31 de cazuri procurorii s-au autosesizat din materiale apărute în presă sau din declarații. În 71 de cazuri au fost pornite dosare penale, dintre care, 42 pentru tortură și 19 pentru exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu. Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a condamnat Moldova în 8 cauze, cu referire la dosarul 7 aprilie 2009, iar alte peste 40 de cereri sunt în curs de examinare.

Organizațiile semnatare sunt îngrijorate că după 12 ani de la evenimentele din aprilie 2009, persoanele cu funcții de răspundere au continuat să dețină funcții de conducere în cadrul diferitor instituții pentru că au beneficiat de impunitate sau au fost achitate de către instanțele de judecată. Unii dintre aceștia au fost promovați sau activează în alte instituții de stat în funcții la fel de înalte.

Considerăm că organele de urmărire penală și ale procuraturii nu au depus eforturile necesare pentru aducerea în fața justiției a celor responsabili, iar ca efect instanțele de

judecată nu i-au condamnat din varii motive.

Organizațiile semnatare condamnă inacțiunea statului de a deferi justiției vinovații de comiterea actelor de tortură și relelor tratamente din cadrul evenimentelor din aprilie 2009 și ignorarea constantă a victimelor torturii.

Regretăm că sute de victime ale torturii și rudele lor apropiate au rămas traumatizate pe viață și nu au primit nici un suport real din partea statului, cu excepția unor compensații bănești, incomparabil de mici față de prejudiciul cauzat. Legea nr. 137 (2017), cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor este ineficientă, fără mecanisme de implementare, iar Comentariul General nr. 3 (2012) al Comitetului ONU împotriva torturii la art. 14 al Convenției ONU împotriva torturii a fost și este ignorat în continuare.

Este inadmisibil ca multiplele obligațiuni internaționale ale Republicii Moldova în vederea „toleranței zero” față de tortură rămân a fi neonorate până în prezent. Multiplele recomandări adresate Guvernului Republicii Moldova de către instituțiile specializate ale Organizației Națiunilor Unite, Consiliului Europei, OSCE, ș.a. au fost practic ignorate. Organizațiile semnatare amintesc autorităților că într-un stat de drept justiția este o prioritate. Autoritățile trebuie să-și îndeplinească obligațiile dictate de documentele internaționale în domeniul drepturilor omului pe care le-au semnat, dar și cele naționale menite să asigure tuturor persoanelor drepturi egale.

Dosarul 7 APRILIE 2009 a fost ignorat până în acest moment de toate guvernările și poate crea precedente periculoase!

SOLICITĂM autorităților Republicii Moldova următoarele:

- Să nu accepte și să nu tolereze impunitatea. Tortura și relele tratamente nu au termen de prescripție pentru societate, dacă ne dorim să construim un stat democratic cu instituții puternice.

- să PUBLICE informația privind funcționarii publici asupra cărora planează suspiciuni și alegații cu privire la implicarea în actele tortură și rele tratamente comise în legătură cu evenimentele din aprilie 2009. Tortura sau acuzațiile de tortură constituie o infracțiune gravă, incompatibilă cu orice funcție publică.
- să demonstreze aplicarea în practică a PRINCIPIULUI toleranței „zero” față de tortură! Nu mai acceptăm declarații goale, care rămân doar pe hârtie!
- Să IMBUNĂȚEASCĂ legislația și să ia măsuri instituționale necesare pentru eradicarea fenomenului torturii, tratamentului inuman sau degradant și neadmiterea impunității.
- să depună eforturi pentru a asigura victimele torturii cu dreptul la Reabilitare. Faceți ca acest drept să devină o realitate! Sunt necesare crearea condițiilor pentru reabilitarea efectivă și eficientă a victimelor torturii, cu respectarea prevederilor Comentariului General nr. 3 al Comitetului ONU împotriva torturii la art. 14 al Convenției ONU.
- să prezinte Scuze publice din partea conducerii Republicii Moldova, față de fiecare cetățean, care a suferit direct sau indirect în timpul evenimentelor dramatice și ilegale din aprilie 2009.

Partenerilor de dezvoltare, în special Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei, Uniunea Europeană și Organizația Națiunilor unite, să evalueze nivelul implementarea Rezoluțiilor și recomandările formulate pentru asigurarea unei investigații eficiente, aducerea în fața justiției a celor responsabili și neadmiterea impunității. Nu în ultimul rând, să se asigure că Guvernului Republicii demonstrează angajamentul său real pentru statul de drept și drepturile omului, inclusiv prin consolidarea mecanismelor naționale de prevenire a torturii și a altor trata-mente sau pedepse crude, inumane sau degradante.

Organizațiile semnatare (lista pentru semnare este deschisă)

Amnesty International Moldova

Asociația Promo-LEX

Centrul de Reabilitare a Victimelor Torturii „Memoria”

Centrul de Resurse Juridice din Moldova

Transparența activității administrației publice locale de nivelul II în anul 2020

Transparența procesului decizional la nivel local și accesul la informația cu caracter oficial sunt aspecte importante în asigurarea eficienței procesului de elaborare a deciziilor. Pornind de la această premisă, în perioada 2017 – 2020 Asociația Promo-LEX a monitorizat activitatea autorităților administrației publice locale (APL) de nivelul II și a unității teritoriale autonome Găgăuzia (UTAG) din perspectiva transparenței procesului decizional la nivel local.

În acest context, la 30 martie 2021 Asociația Promo-LEX a prezentat în cadrul unei conferințe de presă constatările și recomandările formulate în Raportul pentru anul 2020 privind transparența activității administrației publice locale de nivelul II, care fiind ultimul raport elaborat în acest scop, conține totodată și unele concluzii cu privire la evoluția subiectului monitorizat de-a lungul perioadei 2017-2020.

Astfel, cu referință la perioada de monitorizare ianuarie – decembrie 2020, Promo-LEX a constatat nivelul lacunar de respectare de către APL II a prevederilor legale ce țin de transparența decizională.

Ședințele APL II – mai transparente, inclusiv ca răspuns la pandemia de COVID-19

În context pandemic, pe parcursul anului 2020 ședințele autorităților deliberative ale APL II au fost desfășurate atât în format fizic, cât și online, cu respectarea, în mare parte, a prevederilor legale în domeniu. Totuși, comparativ cu perioada precedentă (2019) monitorizată de Promo-LEX, s-a atestat o descreștere cu 4% a ratei de publicarea pe pagina web a deciziilor adoptate în cadrul acestor ședințe.

Totodată, comparativ cu rata publicării deciziilor pe pagina web oficială a APL-urilor, în Registrul de Stat al Actelor Locale (RSAL) au fost incluse în 2020 cu 16,98% mai multe decizii. Atragem atenția că, publicarea în RSAL nu scutește APL de obligația de a plasa deciziile și pe pagina web a autorității locale de nivel II.

Asociația Promo-LEX apreciază și salută transmiterea live a ședințelor autorităților deliberative de nivelul II, considerând acesta un element de maximă transparență a procesului decizional. Astfel, în 2020 procentul transmisiunilor live a crescut cu 16,45%, fiind folosit de 51,42% din APL, inclusiv ca răspuns la pandemia de COVID-19.

Paginile web ale APL – principala sursă de comunicare

Potrivit raportului de monitorizare pentru anul 2020, preferințele de comunicare dintre APL și părțile interesate (*mass-media, ONG-uri și alți cetățeni activi*) de procesul decizional, în mare parte au rămas aceleași, cea mai utilizată sursă de comunicare fiind pagina web. În același timp, comparativ cu semestrul I al anului 2019, se atestă creșterea ratei de utilizare a rețelelor de socializare atât de către APL cât și de către părțile interesate.

Totodată, Promo-LEX constată că, conținutul paginilor web ale APL a evoluat la capitolul transparență decizională. Analiza situației per APL, demonstrează că cele mai bune rezultate la acest capitol, au fost înregistrate de autoritățile din mun. Bălți, r. Sângerei și Strășeni. La cealaltă extremă – APL din r. Anenii Noi, Briceni, Drochia și Taraclia.

Accesibilitate scăzută la informațiile cu caracter public

Promo-LEX a mai atestat o descreștere cu circa 9% a ratei de furnizare a răspunsurilor de către APL de nivel II, în termen legal și cu un conținut complet, la solicitările de informații cu caracter public.

Astfel, și în anul 2020, APL din mun. Chișinău, r. Anenii Noi și r. Rezina au continuat să înregistreze cele mai proaste rezultate la capitolul furnizării de răspunsuri la solicitările de acces la informație.

**Nivel scăzut al
transparenței procesului
de achiziții publice**

Promo - LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

RAPORTUL nr. 6

Perioada de monitorizare: 01.01.2020 - 31.12.2020

**MONITORIZAREA TRANSPARENȚEI ACTIVITĂȚII
ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE DE NIVELUL II
ȘI A UTA GĂGĂUZIA**

Publicat la 30 martie 2021

Chișinău 2021

Rămâne alarmant faptul că paginile web oficiale ale APL asigură un nivel scăzut al transparenței procesului de achiziții, aceasta rezumându-se la publicarea Planurilor de achiziție. Respectiv, APL nu publică pe site-urile oficiale dările de seamă privind achizițiile publice de valoare mică (doar 15 din 35 APL), precum și rapoartele trimestriale/semestriale sau anuale privind monitorizarea executării contractelor de achiziție publică (doar 9 din 35 APL). Comparativ cu perioadele anterioare, constatăm o diminuare a numărului de APL care s-au conformat acestor prevederi legale.

Acțiuni minime întreprinse pentru facilitarea condițiilor necesare persoanelor cu nevoi speciale

Chiar dacă în anul 2020 încă două clădiri ale APL au devenit mai accesibile persoanelor cu nevoi speciale (27 din cele 35 APL), atestăm în continuare lipsa unei atitudini și a unor

acțiuni ale APL în vederea facilitării accesibilității persoanelor cu necesități speciale. Similar perioadei anterioare de monitorizare 33 APL (cu excepția APL Leova și Cantemir) nu au amenajat o odaie specială pentru mame cu copii, iar 34 APL duc lipsă de WC adaptat acestei categorii de solicitanți.

Retrospectiv, pe parcursul anilor 2017 – 2020, analizând gradul de respectare a prevederilor legale deducem concluzii echivoce. Pe de o parte, inclusiv datorită efortului depus de monitorii Promo-LEX și alte părți interesate, constatăm îmbunătățirea indicatorilor pe majoritatea aspectelor monitorizate, pe de altă parte, tendințele de îmbunătățire nu par a fi sistemice. Chiar dacă în cea mai mare parte gradul de respectare a legislației privind transparența în procesul decizional s-a îmbunătățit, atragem atenția asupra unor elemente importante care au involuat pe parcursul perioadei de monitorizare, și anume:

- diminuarea gradului de implicare a părților interesate în procesul decizional la nivel APL II;
- reducerea ponderii publicării pe pagina web a deciziilor aprobate de autoritățile administrației publice de nivel II.

Promo-LEX consideră că duplicitatea tendințelor observate este determinată de calitatea activității APL, dar în mare parte și de incertitudinile existente privind viitorul nivelului II de administrație publică în Republica Moldova. Atât timp cât autoritățile statului nu vor prezenta o viziune strategică clară în acest domeniu, durabilitatea și calitatea activității APL II va fi afectată în continuare.

Raportul integral poate fi accesat [aici](#).

Inițiativa de monitorizare a transparenței activității autorităților APL de nivelul II și a UTAG a fost finanțată de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională

(USAID) în cadrul Programului „Democrație, Transparență și Responsabilitate”. Opiniile exprimate în rapoartele publice Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

Pentru informații, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX;

GSM: 069 26 96 84;

E-mail: inga.stegarescu@promolex.md